

ایثار و معرفت خدیجه کبری؛ پشتوانه پیامبر(ص) در آغاز دعوت به اسلام

رجبی دوانی گفت: خدیجه(س) آنچه داشت به پیامبر بخشید تا در راه آرمان های مقدس خود از آنها بهره بگیرد. این بانوی بزرگوار با ایثار و معرفتی که از خود نشان داد، نقش بسیار مهمی در آغاز دعوت اسلام دارد.

رجبی دوانی گفت: خدیجه(س) آنچه داشت به پیامبر بخشید تا در راه آرمان های مقدس خود از آنها بهره بگیرد. این بانوی بزرگوار با ایثار و معرفتی که از خود نشان داد، نقش بسیار مهمی در آغاز دعوت اسلام دارد.

دکتر محمد حسین رجبی دوانی، کارشناس تاریخ اسلام در گفتگو با خبرنگار مهر، در مورد نقش حضرت خدیجه در شکل گیری اسلام و خدمات ایشان به اسلام گفت: بانوی بزرگوار اسلام حضرت خدیجه کبری(س) نقش بسیار مهمی در آغاز دعوت اسلام دارد. این بانوی بزرگوار نخستین کسی است که دعوت پیامبر(ص) را با همه وجود پذیرفت و آن حضرت را تصدیق نمود.

رجبی دوانی با بیان اینکه شأن والای ایشان صرفا به دلیل همسری وجود مقدس پیامبر اکرم نبوده است، گفت: شأن و منزلت این بانوی بزرگوار به این خاطر است که به عنوان اولین ایمان آورنده هر آنچه که پیامبر(ص) گفته است را تصدیق کرده و شأن و قدر ایشان به خاطر معرفت و شخصیت والای خود و شناخت عمیقی است که به حقیقت پیامبر(ص) داشت و آن وجود مقدس را کاملاً تصدیق و تأیید کرد.

این استاد تاریخ اسلام افزود: ما در تاریخ می بینیم همسر برخی از پیغمبران در مقابل آنها و رسالت آنها ایستادند، مثل همسر حضرت نوح(ع) و حضرت لوط(ع) و برخی هم مثل همسر موسی(ع) بعد از رحلت آن پیامبر الهی در برابر وصی او ایستادند و فتنه ای را به پا نکردند. بنابراین صرف همسری پیامبر باعث نشده که حضرت خدیجه(ص) پیامبر را تصدیق کنند.

وی با اشاره به دشمنی های فراوان و سنگ اندازی های سران مشرک مکه بعد از دعوت پیامبر اکرم(ص) به اسلام، گفت: مواجهه با کسانی که بدون هیچ منطقی با دشمنی و سرسختی با اسلام مواجه می شدند، صبر و تحمل بسیاری می خواست، لذا وقتی حضرت با حالتی بسیار سخت از برخورد با مشرکان به خانه بر می گشت، این حضرت خدیجه(س) بود که با معرفتی که به ساحت آن وجود مقدس داشت، فضایی را فراهم می کرد که پیامبر(ص) تمام غم و اندوه برخورد با مشرکان را با ورود به خانه، فراموش می کرد.

وی افزود: ایشان پشتوانه بزرگ و بسیار موثری برای دعوت پیامبر(ص) و در زندگی درونی و شخصی آن حضرت به شمار می آمد. مسئله سوم اینکه حضرت خدیجه که بانویی ثروتمند بود تمام ثروت خود را در آغاز ازدواج و پیش از بعثت به پیامبر(ص) بخشیده بود و این ثروت در اختیار پیامبر(ص) بود تا هنگامی که مشرکان قریش در برابر دعوت اسلام، سیاست ظالمانه و ضدانسانی تحریم را پیش گرفته و پیامبر(ص) مجبور شد برای اینکه بنی هاشم را در این تحریم ها مقاوم و مصون از آسیب های سخت نگه دارد آن ها را در شعب ابی طالب گرد آورد.

این استاد دانشگاه ادامه داد: ثروت حضرت خدیجه در این دوره که بنی هاشم تحریم شده بود، توسط پیامبر(ص) هزینه شد و ایشان با فرستادن این ثروت ها به مناطق دوردست، بیشتر مایحتاج بنی هاشم را تأمین کردند که البته کفاف هم نداد و در آن اواخر اوضاع اقتصادی بنی هاشم سخت بود. حضرت خدیجه(س) چند روز بعد از خروج بنی هاشم از این تحریم و شعب ابیطالب از این دنیا رفت و پیامبر اکرم(ص) به شدت احساس خلأ می کرد و جایگاه خدیجه(س) را چه در امر دعوت به اسلام و چه به عنوان همسری که پا به پای پیامبر(ص) حرکت کند هیچ یک از همسران ایشان نتوانستند پر کنند.

گفتگو با محمد حسین رجبی دوانی

وی درباره اینکه چه سرمشقی از حضرت خدیجه(س) برای زنان امروزی می توان اخذ نمود، گفت: حضرت خدیجه(س) زندگی خود را با عشق و ارادت و علاقه وافر به همسر خود آغاز کرد و زندگی مشترک شان چنین حالتی داشت. متأسفانه امروزه هنگامی که بناست ازدواج هایی صورت بگیرد، چه خود دختر و چه خانواده دختر فوراً وضع مالی مرد را مطرح می کنند و چه بسا اگر وضعیت مورد نظر آنها را نداشته باشد به سایر ویژگی ها و شرایط دیگر توجهی نمی شود. حال آنکه حضرت خدیجه خود ثروتمند بود و از اشراف و ثروتمندان مکه بود و بسیاری از ثروتمندان مکه خواهان ازدواج با او بودند. حضرت خدیجه به هیچ وجه مسائل مالی و ثروت را ملاک برای ازدواج خود قرار نداده بود. اگر این طور بود به خواست اینگونه خواستگاران پاسخ مثبت می داد.

محمدحسین رجبی دوانی ادامه داد: یکی از دلایل اصلی تأخیر در ازدواج ایشان و بالا رفتن سن حضرت خدیجه(س) برای ازدواج همین مسئله بوده که ایشان به مسائل مالی همسر نه تنها توجهی نداشت بلکه برای آن بزرگوار هیچ مطرح نبوده و ارزشی نداشته است و وقتی آن ویژگی ها و خلق و خوی و خصلت های ارزشمند معنوی در پیامبر را می بیند با آنکه می داند آن حضرت از مال دنیا آه در بساط ندارد، شیفته آن خصلت های معنوی و آن ارزش های اخلاقی می شود و حاضر می شود با ایشان ازدواج کند. این ازدواج باعث شگفتی همه زنان و مردان مکه شد و می گفتند خدیجه که با هیچ کس ازدواج نمی کرد، چگونه حاضر شد با جوانی که هیچ چیز از خودش ندارد ازدواج کند.

رجبی افزود: مسائل مادی برای ایشان مطرح نبود و یک عشق پاک و ارادت و علاقه فوق العاده این ازدواج را شکل داد و از آن طرف هم پیامبر(ص) قدردان چنین بانوی بزرگواری بود که حاضر شد به همه موقعیت های مادی و دنیایی پشت پا بزند و با پیامبر(ص) ازدواج کند. به همین دلیل پیامبر(ص) آن بانوی بزرگوار را حتی سال ها بعد از وفاتش و تا هنگام رحلت خود با عظمت یاد می کرد و می فرمود هیچ یک از همسران من مانند او نیستند. این نکته اساسی است و جالب اینجاست که نه تنها برای ایشان مسائل مالی مطرح نبود بلکه آنچه خود داشت نیز به پیامبر بخشید تا بتواند در راه آرمان های مقدس خود از آنها بهره بگیرد. این بانوی بزرگوار در زندگی نهایت ایثار و معرفت را از خود به نمایش گذاشت.

این کارشناس تاریخ اسلام در مورد اینکه چرا از حضرت خدیجه احادیث و روایاتی از پیامبر اسلام(ص) نقل نشده است، اظهار کرد: به سبب اینکه حضرت خدیجه(س) اندکی بعد از خروج شعب ابیطالب از دنیا رفت و این دوره، دوره تبلیغ و دعوت اسلامی در مکه است و در مکه شمار مسلمانان بسیار محدود بود و حاکمیت در دست مشرکان بود لذا ما نه تنها از آن وجود بزرگوار بلکه از خود پیغمبر هم مطالبی جز بحث های اعتقادی و تبیین آیات الهی که در ارتباط با توحید و معاد است مطلب دیگری نمی بینیم.

وی افزود: در این دوره احکام الهی هنوز مراحل ابتدایی خود را می گذراند و بحث تبلیغ اسلام در میان مشرکانی بود که اینها از شرک به سوی توحید رهنمون شوند لذا موقعیت برای بیان مسائل اخلاقی و حکمت های معنوی به آن صورت فراهم نبوده است و ما از خود پیامبر(ص) در دوران مکه حدیث بسیار کم داریم و از سایر مسلمانان هم جز صبر و مقاومت در مقابل فشار مشرکان و پایداری از ایمان شان هیچ مطلب دیگری ذکر نشده است و حضرت خدیجه(س) در این مسئله هم با تصدیق کامل پیامبر(ص) گوی سبقت را از همگان ربوده است.